

РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Ірина Швед,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Житомирський державний університет імені Івана Франка,
irinashved@i.ua

Оксана Сорочинська,

кандидат педагогічних наук, доцент
Житомирський державний університет імені Івана Франка
ksena21031977@gmail.com

Постановка проблеми. У сучасному світі творчість стає ключовою якістю для успішної адаптації та конкурентоспроможності. Розвиток творчих здібностей у дітей старшого дошкільного віку є важливим етапом у підготовці молодого покоління до життя в умовах постійних змін та викликів. Дошкільний вік є періодом інтенсивного розвитку психофізіологічних процесів. У цьому віці у дітей інтенсивно відбувається розвиток мислення, уяви, емоційної сфери та інтересу до різноманітних видів творчої діяльності.

Виховання та навчання дітей старшого дошкільного віку потребує врахування їхніх індивідуальних особливостей, включаючи розвиток творчих здібностей. Це вимагає розробки ефективних методик та підходів до роботи з дітьми цього віку. Ігри є природним середовищем для дітей, де вони можуть експериментувати, вчитися і творити. Використання ігрових технологій може відкрити нові можливості для стимулювання творчості та розвитку у дітей.

Отже, постановка проблеми полягає в пошуку ефективних методів використання ігрових технологій для розвитку творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Багато відомих українських дослідників, таких як А. Богуш, І. Барташнікова, Т. Березовська В. Волкова, О. Гевко, М. Замелюк, Т. Піроженко, Л. Шульга та інші, внесли значний внесок у вивчення проблеми розвитку творчої особистості дітей, їхньої уяви та шляхів їх розвитку. Праці методистів-дослідників свідчать про їх розуміння важливості як теоретичного, так і практичного аспектів цієї проблеми. І. Барташнікова, наприклад, акцентує увагу на уяві як основі творчих здібностей, тоді як О. Гевко зосереджується на дослідженні педагогічних умов формування творчих здібностей у дітей старшого дошкільного віку. Розвиток творчих здібностей у дітей є важливим аспектом Базового компоненту дошкільної освіти. У ньому зазначено, що діти дошкільного віку повинні мати можливість експериментувати, виявляти уяву та розвивати свою творчість на кожному етапі свого навчання.

Мета статті – розглянути особливості використання ігрових технологій для розвитку творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку.

Виклад основного матеріалу. Творчі здібності – це внутрішній потенціал людини, який дозволяє їй генерувати нові ідеї, концепції та рішення, створювати щось унікальне. Творчі здібності включають у себе такі аспекти, як уява, оригінальність, гнучкість мислення, проблемне мислення, емоційна чутливість, відкритість до нових ідей та здатність до інноваційного мислення. Люди з розвинутими творчими здібностями здатні бачити світ навколо себе по-новому, знаходити нестандартні рішення для проблем, які вони зустрічають.

На думку В. Бішко, «творчі здібності – це властивості індивідуального та психологічного характеру окремої особистості, які зумовлюють продуктивність її творчої діяльності, яка, в свою чергу, має за мету створити оригінальний продукт» [1, с. 64]. Також, Е. Удовенко зауважує що, творчі здібності – це складна властивість особистості, яка розвивається через взаємодію природних задатків і оточуючого середовища. Вона є результатом еволюції психічних процесів, таких як сприйняття, мислення, уява та пам'ять. Ці здібності дозволяють людині генерувати нові ідеї, розв'язувати складні завдання та виражати себе у різних сферах життя. Творчі здібності є важливою умовою для успішної діяльності та розвитку особистості [4, с. 103]. У свою чергу В. Черноус вказує, що творчі здібності – це стійкі особистісні риси, які проявляються в різних сферах діяльності людини, таких як навчання, праця та інші сфери життя. Вони є важливою умовою для творчого розвитку особистості та успішного функціонування у суспільстві [5, с. 83].

Творчі здібності відіграють важливу роль у розвитку особистості, їх прояви різноманітні та можуть бути помічені на різних етапах життя. Особливо важливим є розвиток творчих здібностей у дітей старшого дошкільного віку, що впливає на їхню здатність до адаптації та самовираження в майбутньому. Діти старшого дошкільного віку мають зростаючу здатність до уяви та фантазії. Вони починають створювати свої власні історії, образи та світи, що є важливим для розвитку їхньої творчості. Діти старшого дошкільного віку цікавляться експериментуванням, вони активно досліджують світ навколо себе через гру, малювання, ліплення та інші види творчої діяльності.

За Е. Торренсом, старший дошкільний вік є періодом активного розвитку творчих здібностей у дітей. Він визначає чотири основні критерії розвитку цих здібностей. Першим критерієм є побіжність, яка виявляється у здатності дитини генерувати багато ідей, виражених як у малюнках, так і у словесній формі. Другим критерієм є оригінальність, яка виявляється у самобутності творчого мислення та унікальності ідей дитини. Третій критерій – розробленість – здатність детально розробляти вигадані ідеї. Четвертий критерій – гнучкість мислення – здатності дитини висувати різноманітні ідеї та переходити від одного аспекту проблеми до іншого. Цей віковий період вважається сприятливим для розвитку значених критеріїв, оскільки мислення дітей у цьому віці є вільним і майже незалежним від стереотипів [3, с. 51].

М. Замелюк та інші дослідники вважають, що у дітей старшого дошкільного віку спостерігаються такі творчі здібності, як швидкість та гнучкість мислення, оригінальність, допитливість та сміливість. Вони вважають, що формування творчо активної особистості є важливим завданням у сучасному світі. Така

особистість повинна мати здатність вносити прогресивні зміни у суспільне життя, приймати рішення, вирішувати проблеми, бути винахідливою і мати розвинуту творчу уяву [2, с. 233].

Ігрові технології є чудовим засобом для розвитку творчих здібностей у дітей старшого дошкільного віку. Ігри надають дітям можливість експериментувати, виражати свою уяву, розвивати креативність та вирішувати проблеми. Так, Л. Шульга запропонувала використання авторської ігрової технології на заняттях малювання з метою розвитку творчих здібностей дітей. Цей підхід включає в себе різні етапи занять, такі як знайомство з матеріалами, творами мистецтва, аналіз творчих робіт та ін. Використання ігор та ігрових вправ сприяє активізації емоційного сприйняття, підвищує настрій, мотивацію та стимулює творчі здібності у дітей дошкільного віку [6, с. 26-27].

На нашу думку, використання ігрових технологій для розвитку творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку може мати ряд особливостей, які варто враховувати:

1. Стимулювання уяви та креативного мислення. Ігрові технології можуть включати в себе візуальні та аудіальні елементи, які допомагають розвивати уяву та творче мислення дітей. Наприклад, ігри, які пропонують можливість будувати світи або створювати історії, можуть сприяти розвитку креативності та творчих здібностей. Наприклад, Minecraft, ця гра дозволяє дітям будувати власні світи з блоків, стимулюючи їхню уяву та креативне мислення. Тоса Воса – серія інтерактивних додатків, які пропонують дітям можливість створювати власні історії та сценарії, сприяючи розвитку їхньої творчості.

2. Розвиток проблемного мислення та рішення проблем. Ігрові технології можуть включати в себе ситуації, де діти повинні вирішувати різноманітні проблеми та завдання. Це сприяє розвитку їхнього проблемного мислення, а також вміння шукати та знаходити творчі рішення. Наприклад, Lego Education WeDo – цей набір для програмування і робототехніки дозволяє дітям створювати і програмувати роботів, що ставить перед ними завдання вирішення різних технічних і логічних проблем. Завдяки цьому діти розвивають свої навички критичного мислення і здатність знаходити творчі рішення для складних завдань.

3. Сприяння взаємодії та співпраці. Багато ігор передбачають співпрацю між гравцями або командами. Це може сприяти розвитку навичок співпраці, комунікації та взаємодії, що є важливими для творчого процесу та розвитку творчих здібностей. Наприклад, Just Dance – дана рухлива гра заохочує дітей танцювати разом, слідкуючи за рухами на екрані. Вона не тільки розвиває фізичні навички, але й сприяє співпраці та комунікації між дітьми, оскільки вони можуть танцювати в командах і підтримувати один одного.

4. Самовираження та самовизначення. Ігрові технології можуть надавати дітям можливість виражати свої ідеї та ідентичність через вибір персонажів, створення власних історій або світів. Наприклад, сюжетно-рольові ігри, які сприяють розвитку творчих навичок, критичного мислення та соціальних умінь, адже діти взаємодіють з іншими гравцями, обговорюють стратегії та формують власні правила гри.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Розвиток творчих здібностей у дітей старшого дошкільного віку є важливим аспектом їхньої підготовки до життя в умовах постійних змін та викликів. Використання ігрових технологій є ефективним способом стимулювання творчості та розвитку уяви, проблемного мислення, співпраці та самовираження у дітей. Розвиток творчих здібностей у дітей старшого дошкільного віку через ігрові технології має великий потенціал як для практичного застосування, так і для наукового розвитку у галузі педагогіки та психології.

Перспективи подальших досліджень можуть бути направлені на розробку методів використання ігрових технологій для розвитку творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку.

Список літератури

1. Бішко В.П. Розвиток творчих здібностей дітей: методи стимулювання креативності. *Częstochowa, the Republic of Poland*. November 1–2, 2023. С. 63–66.
2. Замелюк М.І., Оксенчук Т.В., Міліщук С.О. Особливості розвитку творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку з «Дарами» Фребеля. Актуальні проблеми реформування дошкільної та початкової освіти України у контексті євроінтеграційних процесів. Рівне: МЕРУ, 2019. С. 233–235.
3. Кримова Н.О., Мозгова О.Р. Особливості розвитку творчих здібностей у дітей старшого дошкільного віку. *Актуальні проблеми сучасної психологічної науки: виклики сучасності*. Житомир. 2022. С. 50–52.
4. Удовенко Е.О. Філософсько-психологічні аспекти розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку. *«Молодий вчений»* № 8.1 (60.1). 2018. С. 99–104.
5. Черноус В. Творчі здібності особистості: визначення, сутність, структура. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2017. № 5. С. 82–87.
6. Шульга Л.М. Ігрова технологія як засіб розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку на заняттях з малювання. *Освіта та розвиток обдарованої особистості* № 11 (42) /11/2015. С. 25–27.